Hukuk Bölümü 2012/442 E. , 2013/485 K.

- **Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren davacı şirketin işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptaline ilişkin Yönetim Kurulu Kararının kaldırılması isteminin ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 10

"İçtihat Metni"

Davacı : E. Sanayi ve Tıbbi Gazlar Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. Y.P.

Davalı : OSTİM (Organize Sanayi Bölgesi)

Vekili : Av. A.Ö.

O L A Y : Davacı vekili, dava dilekçesinde, müvekkili şirketin, Ankara İli, Yenimahalle İlçesi, Ostim 1201 Sokakta ruhsatlı olarak Oksijen ve Karbondioksit Dolum Yeri olarak ticari faaliyetini devam ettirdiğini; yapılan ticari denetimde firmanın10 m3lük oksijen tankını söktüğü, karbondioksit tankının mevcut olduğu ve kalan karbondioksit gaz dolumunun yapıldığı, ayrıca faaliyet konusu dışında; oksijen, karışım, argon, LPG ve azot gaz tüplerinin depolandığı ve satışının tespit edildiğini; Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulunun 14.9.2011 gün ve 387 sayılı kararı ile, davacı şirketin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatındaki faaliyet konusunun dışında faaliyet gösterdiğinden, faaliyetten men edilmesine, mevcut İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptaline karar verildiğini; bu işlemin mevzuata aykırı olarak tesis edildiğini ileri sürerek, iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare vekili süresi içinde verdiği cevap dilekçesinde davanın idari yargının görev alanına girdiğini öne sürerek görev itirazında bulunmuştur.

ANKARA 6. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ; 30.12.2011 gün ve E:2011/559 sayı ile, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 5. maddesine göre OSB'nin, kamu yararı gerekçesiyle adına kamulaştırma yapılabilen veya yaptırılabilen bir özel hukuk tüzel kişiliği bulunması, anılan Kanun'un 25/5 maddesi hükmüne göre de; Genel kurulun teşkilini müteakip bu Kanun'da aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde, OSB'lerin organları ile ilgili olarak Türk Ticaret Kanunu'nun anonim şirketlerin organları ile ilgili hükümleri kıyasen uygulanmasının gerekmesi, somut uyuşmazlığın yönetim kurulu karar iptali isteğine ilişkin bulunması, Yargıtay kararlarında genel olarak yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açılamayacağı kabul edilmekte ise de, pay sahiplerinin kişisel haklarını ihlal eden yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılabileceğinin kabul edilmesi, bu itibarla davanın dinlenme olanağı olması itibariyle gerekli şartların mevcut olduğu anlaşılmakla davalı yanın yargı yolu itirazının reddine, karar vermiştir.

Davalı vekilince süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine, dilekçe dava dosyasının onaylı örneği ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCILIĞI; İdare işleviyle ilgili ve tek taraflı irade beyanına dayalı olarak hukuki sonuç doğuran tasarruflar olarak tanımlanan idari işlemlerin, kural olarak idare makamlarınca tesis edildiği, ancak idare işleviyle ilgili kamu yetki ve usullerini kullanmakla yetkili olduğu özel yasal düzenlemeyle istisnai olarak kabul edilen özel hukuk tüzel kişilerinin, tek taraflı irade beyanlarıyla hukuki sonuç doğuran, doğrudan uygulanabilir nitelikli işlemlerinin de, idari işlem niteliği taşıdığının kabulü gerekeceği, zira bir işlemin idari işlem olup olmadığı konusunda asıl ayırt edici unsur işlemin idare işleviyle ilgili bir alanda, kaM.l yetki ve usuller kullanılarak yapılması, başka bir deyişle idare hukukunun ilke ve kurallarına tabi olması olduğu, dosyanın incelenmesinden; davacı şirketin Ostim Organize Sanayi Bölgesinde "Oksijen ve karbondioksit" dolumu yapmak üzere İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı aldığı, daha sonra yapılan denetimlerde ise10 m3lük oksijen tankını söktüğünün, karbondioksit tankının mevcut olduğunun, halen karbondioksit gaz dolumunun yapıldığının, ayrıca faaliyet konusu dışında, oksijen, karışım, argon, LPG ve azot gaz tüplerinin depolandığının, satışının yapıldığının tespit edilmesi üzerine Ostim Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulunun 14.9.2011 günlü, 387 sayılı kararıyla faaliyetten men edilmesine, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptaline karar verildiğinin anlaşıldığı, bu durumda dava konusu edilen işlem, Organize Sanayi Bölgesi yönetimine tanınan kaM.l yetki çerçevesinde, idare işleviyle ilgili bir alanda tesis edilmiş olup, İdare hukukunun ilke ve kurallarına tabi bulunduğundan, iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait bulunduğu, bu nedenle, 2247 sayılı Yasa'nın 10 ncu maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI; Özel Hukuk Tüzel kişiliklerinin kaM.l amaçla ve kanunla kurulmuş olmalarının, onların faaliyetlerinin kamu hukuku kurallarına göre yürüttükleri ve tek taraflı kamu gücü kullanarak ortaya koydukları idari eylem ve işlemlerden sayılmasını gerektirmediği, nitekim Yasa koyucununda, bu konudaki iradesini, yasa hükümleri ile bu kurumların faaliyetlerinin ticari alanda özel hukuk hükümlerine göre yürüttüklerini ve şirketler/ dernekler hukuki statüsüne tabi olduklarını belirterek ortaya koyduğunu nitekim Yargıtayın; 11, 4, 7 ve 13. Hukuk Dairelerinde OSB Yönetim Kurulu kararlarından kaynaklanan davaları adli yargı görev alanında sayarak görmeye devam ettiğini, Kanun koyucunun bazı durumlarda özel hukuk tüzel kişiliği olarak yapılandırdığı kurumlara kamu kurumu niteliği tanıdığı, ancak bunu kuruluş yasasında ayrıca belirtme gereği duyduğunun da bir gerçek olduğu, örneğin, 25 Haziran 2003 tarih ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 1'nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre, Türkiye İş Kurumu, "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu olup, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliği haiz, İdarî ve malî bakımdan özerk bir kamu kurumudur" denildiği, OSB hakkındaki kanunda bu kurumun bir kamu kurumu olduğuna dair belirtmede bulunulmamakta, aksine, kuruluş amacının daha ziyade sanayi alanındaki üretime dayalı serbest ticari faaliyetin organizesine yönelik özel hukuk hükümlerine tabi bir kuruluş yaratıldığı, elbetteki her özel hukuk tüzel kişiliğinin faaliyet alanının sonuçta insan yaşamını dolayısı ile toplumu ilgilendirmesi oranında kaM.l yanı olmasının da tartışmasız olduğu, ancak kaM.l her faaliyet ve organizasyonunda kamu hukuku kural ve ilkelerine tabi olacağının söylenemeyeceği, Genel kurul toplama hakkını elde eden OSB'lerin özel hukuk tüzel kişisi olduğu ve işleyişin özel hukuk hükümlerine göre yürütüleceği, OSB organlarının işleyişinin Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri doğrultusunda gerçekleşeceği konusunda duraksama bulunmadığının açık olduğu, (Yrd. Doç. Dr. Nusret İlker ÇOLAK,'Organize Sanayi Bölgelerinin Hukuki Niteliği ve Kamulaştırma Yetkisi Hukuk Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi', Haziran, 2005, S. 40, paragraf 38.) bu duruma göre, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu, Danıştay Başsavcılığının başvurusunun reddi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Metin ULUKANLIGİL'in katılımlarıyla yapılan 8.4.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idare vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı M. BAYHAN'nın davada adli yargının, Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Ostim Organize Sanayi Bölgesinde faaliyette bulunan davacı şirketin faaliyetten men edilmesine ve mevcut İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptal edilmesine ilişkin Ostim Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulunun 14.9.2011 gün ve 387 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14. maddesinde 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümlerinin saklı olduğu belirtilmiş; Değiştirilen, Eklenen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler başlıklı 85. maddesinin h bendinde, «…12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yürürlüğe giren mevzii imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır…»,

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4.maddesinin altıncı fıkrasında "(Değişik fıkra: 3/7/2005-5393/85 md.) Yürürlüğe giren (…) imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir, İşyeri açma ve çalışma ruhsatın verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır."

5. maddesinde - "(Değişik: 4/7/2012-6353/20 md.) OSB, müteşebbis heyetin başvurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmiş yetki çerçevesinde kamulaştırma işlemleri yapabilen veya yaptırabilen bir özel hukuk tüzel kişiliğidir.

Arazinin mülkiyetinin edinilmesinde yapılan masraflar ile arazi bedeli ödeme yükümlülüğü OSB tüzel kişiliğine aittir."

8. maddesinde - **"**Yönetim kurulu, müteşebbis heyetin en az dördü kendi üyeleri arasından olmak üzere seçeceği beş asıl, beş yedek üyeden oluşur. Yönetim kurulu üyeleri iki yıl için seçilir.

Yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında bir başkan ve bir başkanvekili seçerler. Yönetim kurulu en az ayda iki defa toplanır ve toplantı salt çoğunluk ile yapılır. Geçerli bir mazereti olmadan üst üste yapılan üç toplantıya veya mazereti olsa dahi altı ay içinde yapılan toplantıların en az yarısına katılmayan üyeler üyelikten çekilmiş sayılırlar. Kararlar salt çoğunlukla verilir. Oyların eşitliği halinde başkanın oyuna itibar edilir.

Yönetim kurulu; kanun, yönetmelik, kuruluş protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müteşebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB'nin sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir." hükümlerine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacı şirketin Ostim Organize Sanayi Bölgesinde "Oksijen ve karbondioksit" dolumu yapmak üzere İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı aldığı; daha sonra yapılan denetimlerde ise10 m3lük oksijen tankını söktüğünün, karbondioksit tankının mevcut olduğunun, halen karbondioksit gaz dolumunun yapıldığının, ayrıca faaliyet konusu dışında, oksijen, karışım, argon, LPG ve azot gaz tüplerinin depolandığının, satışının yapıldığının tespit edilmesi üzerine Ostim Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulunun 14.9.2011 günlü, 387 sayılı kararıyla faaliyetten men edilmesine, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptaline karar verildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, Organize Sanayi Bölgelerinin özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu ve özel hukuk tüzel kişilerince tesis edilen işlemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılacağının açık olduğu gözetildiğinde işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptali yolunda tesis edilen işlemin yargısal denetiminin de adli yargı yerine ait olduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle Danıştay Başsavcısının başvurusunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN REDDİNE,8.4.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.